

OPATŘENÍ KE ZMAŘENÍ PROTIPŘÍPRAVY

Major Vladimír Řehák

Podle západních pramenů je považována protipříprava v kapitalistických armádách v moderní válce za zcela běžnou fází obranné operace. Proto musí být pro nás stejně tak běžnou fází opatření ke zmaření protipřípravy v útočné operaci. Seznámíme se nejdříve blíže s charakteristikou protipřípravy z hlediska poznatků o kapitalistických armádách.

Protipříprava se v kapitalistických armádách provádí v obranné operaci s cílem rozrušit bojovou sestavu vojsk útočníka, zabránit mu palbou dělostřelectva, údery letectva a zejména pak atomovými údery vyrazit k útoku. Dále má desorganisovat systém velení a spojení u protivníka, snížit účinnost jeho atomové, dělostřelecké a letecké přípravy, způsobit vojskům protivníka co největší ztráty a podlomit jeho bojovou morálku.

Protipříprava má být zahájena ještě před zahájením dělostřelecké přípravy zteče protivníka. Nepodařilo-li se provést protipřípravu do zahájení dělostřelecké přípravy zteče, má být provedena až před vyražením protivníka k útoku.

Atomová protipříprava se provádí obvykle na začátku protipřípravy; v jednotlivých případech však může být provedena i v průběhu protipřípravy anebo až v okamžiku vyrazení vojsk protivníka k útoku.

Celková délka protipřípravy bývá 25 až 30 minut, při čemž délka v každém případě odpovídá dané konkrétní situaci. Může mít tuto strukturu:

- na zahájení úder dělostřeleckými atomovými zbraněmi a letectvem, na hlavní uskupení vojsk prvního sledu, na taktické a operační zálohy protivníka, na jeho dělostřelecké atomové zbraně a na letiště. Na některé z těchto cílů může být použito i bojových radioaktivních látek, chemických látek i biologických prostředků;

- asi pětiminutový palebný přepad na palebná postavení dělostřelectva protivníka s použitím chemické munice;

- asi 15minutový až 20minutový palebný přepad živé síly protivníka ve výchozím prostoru k útoku; zároveň palebné střežení dělostřeleckých a minometných baterií umlčených za prvního palebného přepadu;

- po protipřípravě může být proveden úder obrněnými svazky před přední okraj obrany k rozvrácení bojové sestavy protivníka, zejména v mobilní obraně.

Protipříprava se plánuje podle několika variant. Provádí se podle jedné z nich na rozkaz velitele polní armády do prostoru, v kterém protivník soustředil své hlavní síly. Protipříprava může být

- všeobecná,
- částečná.

Všeobecná protipříprava se provádí v rámci polní armády na hlavní útočné uskupení protivníka. Zúčastní se jí zpravidla dělostřelectvo divisi a sborů, v jejichž pásmu se protipříprava provádí, dělostřelectvo sousedních divisi, dělostřelectvo armády a přibrané divisní a posilové dělostřelectvo od divisi druhého sledu sborů.

Manévr dělostřelectvem k protipřípravě má být co nejmenší. V každém případě musí být možno vrátit dělostřelectvo přibrané k protipřípravě včas k příslušným svazkům. Proto zpravidla nebude přibíráno dělostřelectvo druhého sledu armády a protipříprava bude prováděna většinou v noci.

Vzhledem k tomu je možno počítat s tímto množstvím dělostřelectva přibraného k **všeobecné protipřípravě u polní armády**, normálně zesílené asi 1000 až 1100 hlavní ve 130 až 140 bateriích na 30 km fronty s největší hustotou cílů do hloubky 10 až 15 km.

K částečné protipřípravě v rámci armádního sboru může být přibráno organické a posilové dělostřelectvo sboru a část armádního dělostřelectva, celkem do 400 hlavní asi v 60 bateriích na 10 km fronty. Částečná protipříprava v rámci sboru bude zpravidla vedena na divisi na hlavním úderu protivníka.

K částečné protipřípravě v rámci divise může být přibráno organické a posilové dělostřelectvo divise a větší část skupiny všeobecné podpory sboru, celkem do 200 hlavní ve 30 až 35 bateriích na 4 až 5 km fronty. Bude vedena zpravidla na pluk na hlavním úderu protivníka.

Množství letectva přibraného k protipřípravě bude v každém konkrétním případě různé podle množství, které bude k dispozici.

Z dělostřeleckých atomových prostředků se mohou protipřípravy zúčastnit divisi organické baterie dělostřeleckých raket HONEST JOHN (od každé divise rozmístěné na směr protipřípravy v prvním sledu po jedné baterii o dvou odpalovacích zařízeních) a jeden až dva oddíly atomových kanónů.

Kromě toho se mohou zúčastnit protipřípravy skupení atomové podpory, a to

- všeobecné protipřípravy — střední skupení atomové podpory například ve složení jeden oddíl CORPORAL o třech odpalovacích zařízeních (dvě palebná a jedno záložní) a čtyři oddíly HONEST JOHN po čtyřech odpalovacích zařízeních;

- částečné protipřípravy se může zúčastnit lehké skupení atomové podpory o jednom oddílu HONEST JOHN.

Většina atomových úderů bude za protipřípravy prováděna dělostřeleckými atomovými prostředky, které ihned po skončení své činnosti v protipřípravě provedou manévr do hlavních palebných postavení.

Množství atomových úderů za protipřípravy může být různé podle jejího rozsahu a podle množství atomových úderů, které má polní armáda k dispozici na obrannou operaci. Při všeobecné protipřípravě může být provedeno 6 až 8 i více atomových úderů.

Dělostřelecké atomové prostředky budou zpravidla k provedení protipřípravy rozmístovány v těchto vzdálenostech od předního okraje:

- oddíly CORPORAL 30 km a více;
- oddíly HONEST JOHN 15 až 20 km;
- oddíly atomových kanónů 10 až 15 km.

Ostatní dělostřelectvo bude rozmístováno do 10 km od předního okraje. Dělostřelectvo bude zaujímat palebná postavení 60 minut i více před zahájením palby.

Klasické dělostřelectvo provede protipřípravu zpravidla z palebných postavení připravených pro obranu. Dělostřelectvo divisi a sborů prvního

sledu připravuje palebná postavení i pro přibrané dělostřelectvo, které provádí protipřípravu podle situace buď ze záložních palebných svazků v do-tyku nebo ze zvlášť připravených palebných postavení.

Okamžitě po vypálení mění dělostřelecké atomové prostředky palebná postavení. Ostatní dělostřelectvo se vrací po splnění úkolu k svým svazkům.

Opatření ke zmaření nepřátelské protipřípravy provádí dělostřelectvo útočící armády v těsné součinnosti s letectvem.

Jedním z hlavních opatření ke zmaření protipřípravy nepřítele je včasné odhalení jeho příprav k protipřípravě. Proto je nutno soustavně, avšak zejména poslední noc před útokem zjišťovat všemi druhy vševojskového, dělostřeleckého i leteckého průzkumu příznaky příprav k protipřípravě, které mohou být:

- přeskupování nepřátelského dělostřelectva a jeho hromadění manévrem podél fronty na jeden směr;

- příchod dělostřeleckých jednotek z hloubky a jejich rozvinování v hlavním pásmu nepřátelské obrany;

- přísun a skládání dělostřelecké munice, zejména chemické munice, v obsazených i neobsazených palebných postaveních;

- příchod dělostřeleckých atomových prostředků nepřítele do prostorů předpokládaného rozvinutí pro protipřípravu a příprava jejich vyčkávacích i palebných postavení v těchto prostorech;

- zaujímání palebných postavení dělostřeleckými atomovými prostředky a dělostřelectvem přicházejícím z hloubky;

- příchod nepřátelských obrněných svazků z hloubky k přednímu okraji nepřátelské obrany.

Tyto údaje zjišťují všechny průzkumné prostředky v rámci své běžné činnosti, především pak vzdušný průzkum a průzkumné skupiny vysílané nebo vysazované do hloubky nepřátelské obrany. Jakmile jsou průzkumem odhaleny některé příznaky přípravy nepřítele k protipřípravě, je nutno v daném prostoru maximálně zvýšit intenzitu zejména vzdušného průzkumu, aby vlastní vojska dostala včas potřebné podklady pro zmaření nepřátelské protipřípravy.

Poslední noc před útokem je účelné zesílit vzdušný průzkum na možném směru protipřípravy.

Vlastní zmaření protipřípravy zahrnuje četné dílčí úkoly, z nichž je možno uvést:

- zabránit příchodu dělostřelectva nepřítele k pásmu průlomu našich vojsk a ničit nepřátelské dělostřelecké atomové prostředky již při příchodu k frontě;

- umlčovat nepřátelské dělostřelectvo při zaujímání palebných postavení i v palebných postaveních;

- rušit činnost nepřátelských radiolokátorů v pravděpodobném pásmu protipřípravy;

- ničit dělostřelecké atomové prostředky nepřítele, jeho chemické minomety a raketomety ihned po jejich zjištění;

- umlčovat radiolokační stanice nepřítele, zejména stanice k navádění nepřátelského letectva i řízených střel, ihned po jejich zjištění;

- vést boj s nepřátelským letectvem, které se zúčastní protipřípravy;

— zabránit v příchodu obrněných svazků nepřítele z hloubky a jejich rozvinování k úderu před přední okraj nepřátelské obrany;

— zabránit zteči nepřátelských obrněných svazků do našeho výchozího položení k útoku, umlčovat a ničit nepřátelské jednotky, kterým se podařilo proniknout;

— zabránit odchodu nepřátelského dělostřelectva přibraného k protipřípravě z boků i z hloubky k jeho organickým svazkům.

Pohotovost k plnění všech těchto úkolů musí být časově i prostorově sladěna se způsobem vyvedení hlavního útočného uskupení našich vojsk do výchozího prostoru k útoku. V době, kdy se naše vojska přiblíží do prostoru, kde by mohla být napadena nepřátelskou protipřípravou, musí být k dispozici dostatek dělostřeleckých i leteckých prostředků k jejímu zmaření. Zejména je nutno mít k dispozici včas dostatečné množství vlastních dělostřeleckých atomových prostředků a letectva k umlčování a ničení atomových prostředků nepřítele a protiletadlového dělostřelectva k odražení nepřátelských vzdušných úderů.

Proto je nutno vyvést potřebné množství dělostřelectva do palebných postavení zavčas, před hlavními silami.

Zmaření protipřípravy plánuje všeobecně štáb armády podle pokynů velitele armády za účasti příslušníků štábu dělostřelectva armády a představitelů letectva. Při všeobecném plánování musí být zejména sladěna činnost všech průzkumných prostředků k zjištění příprav nepřítele k protipřípravě, určena epicentra atomových úderů ke zmaření protipřípravy (bude-li atomových úderů použito) a rozděleny úkoly mezi dělostřelectvo a letectvo k provedení úderů ke zmaření protipřípravy zvlášť ve dne a zvlášť v noci. Zároveň je třeba stanovit lhůty pohotovosti vzhledem na příchod hlavního uskupení vojsk do prostoru ohroženého protipřípravou.

Atomových úderů může být ke zmaření protipřípravy použito podle rozhodnutí velitele armády zejména tehdy, provede-li nepřítel hromadný manévr dělostřelectvem k protipřípravě podél fronty i z hloubky a nahromadí-li značné množství dělostřelectva v malém prostoru. K zničení a umlčení tohoto dělostřelectva může být použito kromě salv dělostřeleckých odílů raketových střel tříštivou municí i atomových granátů s tritolovým ekvivalentem 5 KT a větší a dělostřeleckých atomových úderů na obrněné svazky nepřítele, které se připravují k úderu před přední okraj nepřátelské obrany po protipřípravě.

Zpravidla vždy bude použito dělostřeleckých úderů o malém tritolovém ekvivalentu (2 až 5 KT) k ničení zjištěných nepřátelských atomových prostředků.

Atomové údery ke zmaření protipřípravy bude výhodné provádět dělostřelectvem, které je schopno provést úder rychleji po vyžádání, přesněji i spolehlivěji než letectvo. Leteckých atomových úderů bude účelné používat při zmaření protipřípravy jen v těch případech, kdy nebude dostatek dělostřeleckých atomových prostředků.

Je zřejmé, že úkoly mezi dělostřelectvo a letectvo bude nutno při plánování zpravidla rozdělovat jen prostorově a nikoli konkrétně, poněvadž v době, kdy musí být tyto úkoly rozděleny, ještě nebude známa sestava nepřátelských prostředků nahromaděných k protipřípravě. Dělostřelectvu bude účelné přidělit k umlčení cíle v prostoru, v kterém nepřesáhne vše-

obecně dálka střelby 10 až 15 km. Prostor v další hloubce bude účelně přidělovat letectvu.

Rozsah palebných úkolů, které bude muset plnit dělostřelectvo ke zmaření nepřátelské protipřípravy, bude zpravidla značně větší než rozsah úkolů piněných za dělostřelecké přípravy zteče při boji s nepřátelským dělostřelectvem. Konkrétní rozsah úkolů dělostřelectva bude záviset na množství dělostřelectva, které nepřítel přibere k protipřípravě, a na množství nepřátelských baterií, které zjistí náš průzkum. Tento počet úkolů se pak sníží o množství cílů umlčováním letectvem a atomovými údery, je-li jich použito. Proti rozsahu úkolů při umlčování nepřátelských baterií za dělostřelecké přípravy zteče bude rozsah úkolů ke zmaření protipřípravy značně rozdílný, zejména z těchto důvodů:

— Zpravidla nebude nutno umlčovat při zmaření protipřípravy nepřátelské protiletadlové dělostřelecké baterie a nepřátelské pozorovatelné.

— Naproti tomu bude nutno umlčovat i nepřátelské baterie, které jsou v prostoru účinku atomových úderů při atomové přípravě zteče, a řadu dalších nepřátelských dělostřeleckých baterií, které budou přibrány k protipřípravě.

— Bude-li provedeno zmaření protipřípravy v noci, bude muset zpravidla dělostřelectvo převzít i značnou část úkolů při umlčení baterií od letectva.

Z toho je zřejmé, že rozsah úkolů dělostřelectva při zmaření nepřátelské protipřípravy bude mimořádně velký. Vzhledem k tomu a dále vzhledem k důležitosti tohoto úkolu bude nutno používat ke zmaření nepřátelské protipřípravy všeho dělostřelectva, které je v daném prostoru připraveno k palbě. Domnívám se, že dříve uplatňované názory, podle nichž se měla zmaření protipřípravy zúčastnit jen nevelká část dělostřelectva v daném pásmu, aby se prý neprozradilo pásmo průlomu, nestály na reálných základech a že je nutno od nich upustit. Jednak omezené množství dělostřelectva útočníka nemohlo svou palbou podstatněji snížit účinek nepřátelské protipřípravy, jednak není již nutno útok utajovat v době, kdy nepřítel provádí hromadná protiopatření proti našemu útoku, a tedy jej již stejně odhalil.

Bojová činnost dělostřelectva armády ke zmaření nepřátelské protipřípravy se plánuje u štábu dělostřelectva armády v souhlase s nařízením velitele dělostřelectva frontu a velitele dělostřelectva armády. Plán činnosti dělostřelectva ke zmaření nepřátelské protipřípravy se zpracovává buď graficky nebo písemně jako doplněk plánu bojové činnosti dělostřelectva v útočné operaci.

Jeho forma není závazná, avšak vždy musí společně s plánem bojové činnosti dělostřelectva za útoku dát jasný přehled o úkolech, které plní dělostřelectvo armády v rámci opatření ke zmaření nepřátelské protipřípravy, o průzkumu a způsobu předávání průzkumových údajů dělostřeleckým štábům, v jejichž prostoru byly cíle zjištěny. Dále musí dát přehled o rozdělení prostorů pro umlčení nepřátelských baterií mezi armádní dělostřeleckou skupinu, armádní dělostřeleckou skupinu zvláštního určení, armádní dělostřeleckou skupinu raketových střel, dělostřelecké oddíly zvláštního určení a mezi dělostřelectvo jednotlivých svazků, o lhůtách pohotovosti, přísunu a spotřebě dělostřelecké munice a o velení.

Opatření ke zmaření protipřípravy je nutno plánovat v plném souladu s plánem bojové činnosti dělostřelectva za útoku. Je nutno plně využít připravených paleb pro oba úkoly. Proto je účelné plánovat oba úkoly souběžně.

Při zmaření protipřípravy bude výhodné použít k umlčování nepřátelských baterií chemické munice plněné trvalými otravnými látkami (R-35), jejichž použití sníží spotřebu munice a urychlí umlčení. O prostorech, na které bylo použito chemické munice, je nutno včas informovat velitele a štáby svazků, v jejichž útočném pásmu jsou zamořené prostory, aby mohli provést opatření k překonání těchto prostorů vlastními jednotkami v průběhu útoku.

Údery k zabránění příchodu nepřátelského dělostřelectva k provedení protipřípravy a k zabránění příchodu obrněných svazků se provádějí postupně podle jejich pohybu. Palby k ničení nepřátelských zbraní hromadného ničení a k umlčování radiolokátorů se zahajují ihned po zjištění cílů.

Doba zahájení hromadné palby ke zmaření protipřípravy bude záviset na činnosti nepřítele a na včasnosti získání průzkumových údajů o jeho činnosti. Podaří-li se zjistit dobu zahájení nepřátelské protipřípravy, bude výhodné zahájit palbu k jejímu zmaření 5 až 10 minut před touto dobou.

Zpravidla však doba zahájení nepřátelské protipřípravy předem známa nebude. V tom případě se provede palba k jejímu zmaření co nejdříve po zahájení protipřípravy. Proto budou v palebných postaveních dělostřeleckých jednotek určených ke zmaření protipřípravy zaměřena děla do přidělených úseků palby a nabita, aby mohla být odvetná opatření provedena ihned.

Při zahájení nepřátelské protipřípravy je nutno vždy vystupňovat úsilí všech průzkumných prostředků, zejména prostředků vzdušného průzkumu k upřesnění průzkumových údajů o nepřátelských bateriích a k zjištění nových cílů. Takto získaných a upřesněných průzkumových údajů je nutno využít k doplnění a upřesnění plánu bojové činnosti za útoku. Umlčení nepřátelských dělostřeleckých baterií bude účelné provést hromadnou palbou jediným mohutným palebným přepadem zahájeným podle situace palbou chemickou municí, aby bylo dosaženo umlčovacího účinku co nejdříve. Spotřeba střeliva se určuje podle všeobecných zásad.

Nepřátelské prostředky, které byly zničeny nebo umlčeny při zmaření nepřátelské protipřípravy, je nutno periodicky pozorovat. Zahájí-li znovu palbu nebo připravují-li se k odjezdu, je nutno obnovit jejich umlčení palebným střežením.

Umlčení nepřátelských baterií je účelné udržovat podle situace až do provedení zteče. Za dělostřelecké přípravy zteče bude pak spotřeba střeliva na umlčení nepřátelských dělostřeleckých baterií úměrně nižší.

Provedl-li nepřítel atomovou, dělostřeleckou a leteckou protipřípravu, je nutno ihned zjistit účinek protipřípravy a provést všechna opatření k odstranění jejích následků. V některých případech, když bude zničen u některých dělostřeleckých skupin větší počet dělostřeleckých oddílů, bude nutno provést i určité přeskupení. Zejména je nutno věnovat mimořádnou pozornost rychlému obnovení rádiových sítí.

Po protipřípravě musí být dělostřelectvo v pohotovosti v součinnosti s letectvem a jednotkami v dotyku zabránit úderu obrněných svazků před přední okraj k rozvrácení naší bojové sestavy.

Opatření ke zmaření úderu obrněných svazků po protipřípravě se plánuje v rámci zmaření nepřátelské protipřípravy. Tato opatření budou zpravidla zahrnovat

- přípravu palby a úderu na nepřátelské obrněné svazky při příchodu k přednímu okraji;
- přípravu hromadných paleb a úderů na pravděpodobné výchozí prostory obrněných svazků pro útok;
- přípravu pohyblivých a nepohyblivých přehradných paleb na možné směry nepřátelského úderu před přední okraj;
- přípravu systému protitankových paleb;
- přípravu hromadných paleb, přehradných paleb i protitankových paleb k zabránění vklínění nepřítele do našeho výchozího prostoru a v jeho pronikání do hloubky a do stran.

Systém palby dělostřelectva a letecké údery musí zabezpečit v součinnosti s jednotkami v dotyku odrazení nepřátelského úderu před předním okrajem našeho výchozího prostoru k útoku. Vzhledem k tomu je nutno organisovat zejména protitankovou obranu. Při průlomu bez zaujetí výchozího položení k útoku je nutno zesílit první sledy jednotek v dotyku protitankovým dělostřelectvem a tanky svazků v dotyku a podle potřeby i vysunutím dělostřeleckých protitankových záloh prolamujících svazků.

V článku jsou uvedeny jenom některé základní myšlenky k dané problematice, které si jistě vyžádají dalšího a hlubšího upřesnění a rozvedení.